

KURSPLAN FOR ANSATTE I SOMMERLY BHG 2014 - 2020

Kursrekken og kursinnhold er satt opp slik, at det skal inspirere, motivere og gi faglig påfyll til ansatte innenfor de satsningsområdene som er førende fra kommune og stat.

Tema og fagområder skal arbeides med som selvstendige områder, men må også sees i sammenheng - med glidende overganger.

Kompetente ansatte er avgjørende for å etablere en trygg og god utvikling – og et inspirerende læringsmiljø for barna. Det gjennomføres derfor flere kurs for ansatte hvert år.

Kursplanen viser tema og område tilbake fra 2014 frem til 2019. Dette er bevisst, da det personalet jobber med tilbakeblikk for å planlegge fremdrift.

Sommerly
BARNEHAGE

Kursplan for ansatte i Sommerly Barnehage SA

BARN I UTFORDRINGER – om relasjonsarbeid og atferdsvansker

Pål Roland

Pål Roland er førstelektor ved Senter for atferdsforskning ved Universitetet i Stavanger (UiS). Programmet Respekt er utviklet ved Senter for atferdsforskning og har som mål å forebygge og redusere problematferd ved å involvere alle skolens aktører. Han deltar i forskning i prosjektet «De utfordrende barna» og leder utviklingen av programmet «Være sammen» i samarbeid med Fylkesmannen i Vest Agder og UiA.

I 2014 har vi brukt faglitteratur: Rammeplanen, Heftet om Sosial kompetanse; som er særlig inspirert av Pål Roland sitt forskningsmateriale og faglige begrunnelser, samt heftet fra UDIR «Barns trivsel – de voksnes ansvar» (2013)

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: 01.11.2014

LEK OG VOKSENROLLEN

Terje Melaas

Ansatt som høgskolelektor i pedagogikk ved Høgskolen i Telemark.

Han har 12 års erfaring som pedagogisk leder og styrer i barnehager.

Han har erfaring fra prosjekt med sosiale og emosjonelle vansker hvor barnevern, helsestasjon og barnehage samarbeidet

Master i barnehage og profesjonsutvikling med spesiell vekt på hvordan praksiser påvirker barns dannelse av identitet.

Han er foredragsholder gjennom BRO Aschehoug

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: Mars/ April 2014

RELASJONSKOMPETANSE

Lars Grimstad

Førskolelærer og erfaring som miljøterapeut

Han har master i Motiverende ledelse og jobbet jeg som styrer i tre forskjellige Kanvas- barnehager i Sandefjord og Tønsberg

Han er foredragsholder gjennom BRO Aschehoug

Å jobbe i barnehage handler i stor grad om det å være klar over egen påvirkning på barna. Fremmer eller hemmer min atferd barnas positive utvikling? Hovedvekten av vår atferd er ubevisst. Det er derfor spesielt viktig å være bevisste våre egne holdninger og verdier i møte med barn. Hvorfor gjør jeg det jeg gjør? Hvordan gjør jeg profesjonsrollen under måltid, i lek og i garderoben?

For å lykkes som en god rollemodell i barnehagen er det avgjørende at barnehagen har en god tilbakemeldingskultur. Tilbakemeldingskulturen handler om at lojaliteten alltid skal ligge hos barna.

Mål for kurset:

1. Å reflektere rundt egen yrkesutførelse
2. Å bli en god voksen rollemodell
3. Å handle mer bevisst i relasjonene til barn

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: 07.04.2015

SPRÅK – MYE MER ENN PRAT ...

Implementering av heftet «Språk – mye mer enn prat» utgitt av UDIR

Av: Tine E. Aarønes og Vibeke L. Wahl

Dato: 27.05.2015

For alle ansatte

INNAGERENDE ATFERD OG MOBBEPROBLEMATIKK I BARNEHAGEN

Ingrid Lund

Ingrid Lund er 1. amanuensis ved UiA, familieterapeut og forfatter. Hun har skrevet boken «Hun sitter jo bare der!» som omhandler inn agerende atferdsproblematikk. Inn agerende betyr det samme som innadvendthet og introvert het, men når innadvendthet blir et atferdsproblem brukes begrepet «inn agerende» i fagspråket. Spesialpedagog og familieterapeut Ingrid Lund ved Institutt for pedagogikk på Universitetet i Agder, forteller at inn agerende atferd kan være like alvorlig som utagerende atferd. Inn agerende atferd er lite synlig i omgivelsene og derfor mest slitsomt for eleven selv. De som sliter med inn agerende atferd blir ikke sett. De lager ikke bråk for de rundt seg som de utagerende gjør. Atferden hindrer både læring og sosial kontakt. Her handler det om elever som har en atferd som er aller mest utfordrende for eleven selv, sier Lund.

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: 31.10.2015

I 2015 har vi brukt faglitteratur: Rammeplanen, Heftet om Sosial kompetanse; som er særlig inspirert av Pål Roland sitt forskningsmateriale og faglige begrunnelser, samt heftet fra UDIR «Barns trivsel – de voksnes ansvar» (2013) og «Språk – mye mer enn prat» (2013). Personalet gjør seg også kjent med metoden «Steg for Steg» og forskningsmateriale etter Ingrid Lund.

Boken av Ingrid Lund «Mathias» skal brukes som høytlesning for alle barna i barnehagen. Tema er mobbing og utestengelse av barn i barnehagen (boken er skrevet for barn)

Ingrid Lund ble også leid inn som foredragsholder for foreldregruppen mai 2016.

SPRÅK – MYE MER ENN PRAT...

Videreføring av arbeidet som er påbegynt, inspirert av veiledningsheftet «Språk – mye mer enn prat» utgitt av UDIR 2013

DANNING – MER ENN SOSIAL KOMPETANSE?

Barnehagens oppgave er å skape gode forutsetninger for utvikling. Gjennom omsorg, lek og læring vil barna få kompetanse til å møte egne behov uten å ignorere andres. I barnehageloven er ordet «danning» nytt og handler om mer enn sosial kompetanse. Hva krever det av kunnskap for de voksne i barnehagen?

Danning er en livslang prosess heter det i rammeplanen. Det handler om å reflektere over egne handlinger, og det skjer i samspill med omgivelsene rundt deg.

Gjennom danning legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling. Hvem er du, jeg og vi?

Hvordan blir barn trygge, nysgjerrige og glade, og hva er min rolle som voksen i dette?

Videre sier rammeplanen at danning er mer enn utvikling, mer enn læring, mer enn omsorg, mer enn oppdragelse og mer enn sosialisering. Samtidig rommer danning alt dette.

Hva ligger i dette «mer enn» begrepet og hvordan jobber vi med det i barnehagen?

- Hvordan jobber vi med dannelsesbegrepet i barnehagen?
- Vennskap
- Inkludering – ekskludering
- Barn som strever i samspill med andre
- Skoleklar – hva betyr det?
- Barnehager som fremmer allsidig utvikling
- Mangfold
- Likestilling

Kjetil Steinsholt

Kjetil Steinsholt er professor i pedagogikk ved Pedagogisk Institutt, NTNU. Han har skrevet en rekke bøker innenfor temaene, lek, omsorg, profesjonalitet, danning og barn/barndom. For tiden jobber han med et prosjekt om «Nysgjerrighetens Pedagogikk» (Akademika Forlag) og «Om det ordinæres magi i barnehagene» (Cappelen/Damm).

Kjetil Steinsholt vil i sitt bidrag se nærmere på dannelsesbegrepet.

Hvor det kommer fra, og hvilken utvikling det har hatt på veien mot vår tid. Han vil undre seg litt over hvorfor begrepet har blitt så populært i en tid hvor en skulle tro at danning ikke vil ha de beste vekstmuligheter. Videre vil han se på hva danning kan fortelle oss i dag, og hvordan det er mulig å «anvende» dannelsesperspektiver i den praktiske hverdagen i barnehagen.

Målgruppe: Alle

Dato: 04.11.2016

KVELLO METODEN

Formål

Metoden Tidlig innsats i barnehagen (TI, Kvello-modellen) har som formål å kvalitetssikre barnehage tilbudet for å kunne iverksette tiltak på et så tidlig tidspunkt som mulig. Metoden understøtter barns rett til et tilpasset tilbud i barnehage, sikrer at det barn har rett til og behov for blir møtte og ivarettatt, samt kvalitetssikring av barnehage tilbudet som system. Metodens fokus er blant annet på samarbeid mellom aktører i det kommunale hjelpeapparatet. Arbeidsmodellen har altså som mål å implementere en systematisk innsats, på både individ- og systemnivå, i barnehager. For å sikre et godt tilrettelagt barnehage tilbud som tilbyr bistand til barn i en tidlig fase av en mulig utvikling av vansker.

Kompetanseutvikling

Førsteamanuensis Øyvind Kvello ved Psykologisk Institutt, NTNU er modellutvikleren. Han tilbyr tre dager opplæring i metoden. I tillegg etableres det lesesirkel for ped.ledere/ deltakere i det tverrfaglige teamet. Tidlig innsats krever faglig trygghet, oversikt og tilgang på kunnskap og kompetanse. Barnehagelærere har fått opplæring av Øyvind Kvello. Samt deltatt på fagdager «vold i nære relasjoner». Øyvind Kvello gjennomførte opplæringen i Fet kommune oktober 2016, og lesesirkler ble etablert i etterkant av denne opplæringen.

Målgruppe: Barnehagelærere

Dato: Oktober 2016

03.11.17 IMPLEMENTERING AV NYE RAMMEPLANEN

Sigurd Aukland

Sigurd Aukland er assisterende kommunalsjef i Etat for skole og barnehage i Klepp kommune i Rogaland. Han var medlem av arbeidsgruppen som skrev forslag til revidert rammeplan.

- Om begrepsavklaringer i nye rammeplanen
- Om dypdykk i innhold
- Om etikk og kvalitet i relasjonene
- Om teknologi og bærekraftig utvikling

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: November 2017

SETT DAGENE- OM DIGITALE VERKTØY I BARNEHAGEN

Barnekultur på ramme alvor

Med en ny rammeplan i hånden skal barnehagelærere landet over ta barns hverdag på alvor. Men hva er egentlig barnekultur på 2000-tallet, og hva må vi vite for å skape et innhold som gir mening for barna? Daglig leker og lærer barn i omgivelser hvor digitale hjelpemidler får en stadig større plass. Hvordan påvirkes barna av den konstante informasjonsflyten som omgir dem? Hvordan kan nettbrett, koding og Pokemon Go benyttes for å oppmuntre til kreativitet og lek? I følge forslaget til ny rammeplan skal barnehagens digitale praksis bidra til barnas lek, kreativitet og læring. På SETT vil vi se nærmere på hvordan vi kan løse dette oppdraget.

Målgruppe: Ressurs personer for digitale verktøy i barnehagen

Dato: November 2017

SNAKKEPAKKEN

På kurs vil deltagerne blant annet oppleve hvordan de kan overføre, liv, lyd og bevegelse til gjenstandene. Hvordan skape et samspill med barna slik at de blir aktive deltagere i egen språktilegnelse.

Målgruppe: Ressurs personer for implementering av nye Snakkepakken

Dato: November 2017

ETIKK PÅ ARBEIDSPLASSEN

02.01.18 Torleif Lundquist

«Meg selv som resurss»

Dette er en inspirasjons søkt med Torleif med bilder, musikk og refleksjon

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: November 2017

SPRÅKLØYPER

Barnehage

Kompetanseutviklingspakkene presenterer ulike aktiviteter og temaer som er sentralt for språkutvikling hos alle barnehagebarn. Det vil si både yngre og eldre barn, gutter og jenter, **minoritetsspråklige** og barn med norsk eller samisk som morsmål, og **barn med språkvansker**. Noen av disse barna vil ha et særlig språklig utbytte av å bli inkludert i aktivitetene, og alle vil ha glede av det.

Målgruppe: Ressurs personer Språk

Alle ansatte

Dato: Januar 2018

RELASJONSARBEID I BARNEHAGEN

14.08.18 Elin G. Bratt

Elin Gullesen Bratt er utdannet pedagog med etterutdanning og videreutdanning i ledelse, profesjonskunnskap, coaching og er autorisert på flere nivå innen relasjonsledelse.

Hun har vært partner i Relasjonsledelse Norge siden våren 2009.

Elin har lang og variert jobberfaring som pedagog, praksisveileder, lærer, leder og kompetanseleder. Elin har også over 20 års erfaring som kurs-, foredragsholder og prosessveileder for mange ulike aktører.

Fokus :

- Hva er relasjonsledelse?
- Fokus på det sympatiske mennesket
- Hvorfor er 24 timers-mennesket viktig?
- Relasjonelt initiativ, energi og mot!
- Relasjonskompetansens 14 dimensjoner med fokus på tillit.
- Hvordan få en godt utviklet Relasjonskompetanse
- Tilbakemelding – det som virkelig viser oss hvem vi er og kan bli.

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: August 2018

02.11.18 Jan Spurkeland

Jan Spurkeland har over 30 års erfaring med ledertrening og organisasjonsutvikling. I en periode var han tilknyttet AFF, som blant annet driver Solstrand-kursene. Han har også erfaring fra lederoppgaver som skolesjef og personalsjef.

- Relasjonelt initiativ, energi og mot!
- Relasjonskompetansens 14 dimensjoner med fokus på tillit.
- Hvordan få en godt utviklet Relasjonskompetanse
- Tilbakemelding – det som virkelig viser oss hvem vi er og kan bli.

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: November 2018

LØFT

Ivar Haug, Pedagog og LØFT-instruktør

Del 1:

LØFT for barn i barnehagen byr på konkrete verktøy og begreper som alle ansatte vil ha glede av i en hektisk hverdag på avdelingen. Kursprosessen har hovedfokus på kommunikasjon og relasjonsbygging i samspill med barn.

Målgruppe: Alle ansatte

Del 2:

LØFT for pedagogiske ledere bygger på kursprosessen LØFT for barn i barnehagen, og drøfter implementering av metoden og hvordan du kan bruke den som støtte i hverdagen.

Det drøftes også hvordan LØFT kan brukes i voksen-voksen-relasjonene.

Målgruppe: Pedagogiske ledere

Dato: Ikke avklart

«EGENLEDELSE I LEK OG LÆRING»

Marianne Godtfredsen

Marianne Godtfredsen er spesialpedagog og assisterende leder/fagutvikler ved Pedagogisk støtteenhet for barnehager i Kristiansand kommune.

Barn bruker en rekke mentale verktøy når de løser sine dagligdagse utfordringer. Barn må kunne starte opp, planlegge og organisere egen atferd. De må også kunne regulere egne følelser i ulike situasjoner og være fleksible nok til å prøve ut forskjellige løsninger når det kreves noe nytt av dem. Dette er avgjørende funksjoner for læring og mestring i lek og daglige aktiviteter, og en viktig forutsetning for utvikling av vennskap og god sosial kompetanse. Forfatterne har gitt disse funksjonene navnet egenledelse, og det er det denne boka handler om.

Forståelsen av egenledelse baserer seg på etablert pedagogisk teori, nyere forskning på barns utvikling og moderne kunnskap om hjernen. Boka gir leseren kunnskap om det dynamiske samspillet mellom hjernens utvikling, barnets atferd og miljøets påvirkning, og rollelebens betydning når det gjelder utvikling av barns egenledelsesfunksjoner, er i fokus.

Egenledelse i lek og læring gir konkrete forslag til hvordan utvikling av egenledelsesfunksjoner kan ivaretas ved hjelp av lek og naturlige aktiviteter i barnehagen, og hvordan den voksne kan bidra til en positiv utvikling hos barn.

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: Ikke avklart

SNART SKOLEKLAR?

Ingunn Størksen

SELVREGULERING ER GRUNNMUREN FOR LÆRING

Barnets hjerne er i rask utvikling. Men det fins et vindu i utviklingen når barnet er mellom 3-5 år som er spesielt viktig. Da bygges grunnmuren for selvregulering.

Ordet selvregulering blir stadig oftere brukt i internasjonal forskning om barns utvikling.

Barn som i tidlig barndom viser høy grad av selvregulering har større sjanse for å klare seg bra senere i livet, både med hensyn til utdanning og økonomi. De har også lavere risiko for kriminalitet og helseproblemer, viser forskningen.

Ingunn Størksen har ledet Skole klar!-prosjektet som har studert barna evne til selvregulering og relasjonene mellom barn og barnehagelærere. – Selvregulering er helt avgjørende for læring og sosial tilpasning i de første trinnene i skolen, og også i et livsløpsperspektiv. Særlig viktig for selvregulering er det som skjer i alderen 3-5 år. Det kan virke som om den selvreguleringen man får tidlig, blir en grunnmur for videre utvikling og læring. Disse årene kan ses på som et vindu for å lære selvregulering, som ikke finnes i andre aldre, forteller Ingunn Størksen.

Hun er prosjektleder for Skole klar! -prosjektet, som ble finansiert av UTDANNING2020-programmet

Målgruppe: Alle ansatte

Dato: Ikke avklart

TILKNYTNING OG OMSORG

Maybritt Drugli

May Britt Drugli

Professor

RKBU/NTNU og RBUP øst-sør

May Britt Drugli er utdannet cand.paed. og dr.philos. Hun har tidligere jobbet i ulike barnevernsinstitusjoner og har lang erfaring fra kommunalt utviklingsarbeid rettet mot barn i risiko og foreldrearbeid. Siden 1998 har Drugli jobbet ved Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP) ved NTNU, Trondheim, hvor hun nå jobber som førsteamanuensis.

Veiledning for nyutdannede fagarbeider

Veiledning for erfarne assistenter

Veiledning for nyutdannede pedagoger

Veiledning for erfarne pedagoger

Ansvarlig er Anne Linn Sagen med veiledningskorpset i Fet kommune